

Motion till riksdagen 2013/14:N205

av **Kent Persson m.fl. (V)**

Avveckla kärnkraften

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en blocköverskridande energiuppgörelse.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nedläggning av två reaktorer under nästa mandatperiod.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med en avvecklingsplan för de resterande reaktorer.

2 Kärnkraften – inget alternativ

2.1 Kärnkraftens ekonomi

Avvecklingen av kärnkraften pågår för fullt. En av världens stora industrinationer – Tyskland – har beslutat om en avveckling. Det är ett fullständigt logiskt beslut. Kärnkraften är dyr och blir allt dyrare. Ekonomer – som Citigroup och tidskriften The Economist – tvivlar på att det går att få avkastning på investeringar i ny kärnkraft. Den 6 juli 2011 kom Citigroup, ett av världens största finansinstitut, med en rapport där man säger att "Britain's nuclear strategy is 'uninvestable' for private clients, who are only likely to put money into new plants if the government shoulders more of the risks involved." Riskerna är alltså betydande vad gäller planeringen, byggkostnaden, elpriset, driftkostnaden, avfallet och nedmonteringen. Det är så gott som alla delar i processen. Citigroup avråder alltså sina investerare från att satsa på kärnkraft och säger att spotpriset skulle behöva bli fyra gånger högre i t.ex. Storbritannien för att det skulle löna sig. Därför behövs statliga subventioner, skattehöjningar eller att staten bygger själv för att räkna hem ett nytt kärnkraftverk. En artikel i The Guardian 19 februari 2013 berättar om de villkor det fransägda företaget EDF ställer för att bygga nya kärnkraftverk i Storbritannien. Företaget kräver att den brittiska regeringen lovar att betala ett fast minimipris för elen i 40 år framåt.

Fel! Okänt namn på

Den svenska regeringen har deklarerat att inga subventioner ska utgå till byggandet av nya kärnkraftverk. Därmed borde kärnkraften vara en dödfödd framtida energiform i Sverige. Trots detta fortsätter kärnkraftens förespråkare att argumentera för nybyggnation av kärnkraft. Senast i en artikel i Dagens Industri den 14 maj 2013 menar ett antal tunga representanter för svensk basindustri, efter en lång historisk exposé, att regeringen måste ta "ett mer aktivt ansvarstagande" och inte överlåta det på elbolagen och marknaden. Tyvärr har inte regeringen släckt det hopp som artikeln andas om subventioner. Kostnaderna för kärnkraftsolyckor och kärnavfallens hantering kommer fortfarande att betalas av skattebetalarna. Inget av de i Sverige verksamma kärnkraftsägande energibolagen har tillnärmelsevis den ekonomi som behövs för att kunna täcka upp för vare sig olyckor eller avfall. I Japan visar sig magnituden på de kostnader vi talar om. Kostnaderna för att röja upp efter olyckan i Fukushima, förhindra fortsatta läckage av radioaktivitet från reaktorerna och kompensera de drabbade uppgår redan nu till hundratals miljarder kronor. Ingen vet i dag storleken på den slutliga kostnaden, men den kommer att bli mycket större och riskerar att underminera den japanska statens finanser.

2.2 Kärnkraftens säkerhet

De svenska kärnkraftsreaktorerna börjar bli rejält gamla. Utmattningskador visar sig. Den allvarligaste incidenten skedde 2006 då mer än 12 säkerhetssystem slogs ut i Forsmark. Ytterligare en allvarlig händelse inträffade i Forsmark i maj 2013 då reservströmmen i reaktor 3 inte gick igång vid ett strömvabrott. Även om uppgraderingen av kärnkraftsreaktorerna har höjt säkerheten så kommer stora delar av reaktorerna att bli allt äldre, och detta kombinerat med den mänskliga faktorn är ingen trevlig brygd. Den yttre säkerheten testades av Greenpeace i oktober 2012 genom aktioner mot Forsmark och Ringhals. Den yttre säkerheten fallerade rejält och i fallet Forsmark kunde Greenpeaceaktivister stanna kvar inne på verket under många timmar.

Kärnkraftsvännerna ser ljuset i tunneln med den s.k. "fjärde generationens" reaktor. Då ska man veta att vi egentligen talar om andra generationens reaktor. Alla tidigare "generationer" är lättvattenreaktorer och bygger på samma teknik. Den nya reaktortypen är egentligen en brydreaktor som var på tapeten redan på 1950- och 1960-talet. Den stoppades då av säkerhetsskäl och risk för spridning av plutonium. I dag har väl snarast risken för spridning av plutonium ökat i världen. Med varje nytt kärnkraftverk som tas i drift ökar mängden av förbrukat kärnbränsle som kan komma att användas som bombråvara. Dessutom ligger en brydreaktor av den här typen, i kommersiell funktion, långt fram i tiden.

2.3 Kärnkraftens avfall

Avfallsfrågorna sliter forskarna fortfarande med och frågeställningarna blir alltmer bisarra, såsom frågan om hur man ska meddela framtida generationer

Fel! Okänt namn på

att det kärnkraftsavfall som ligger nedgrävt är livsfarligt. Man är inte heller alls överens om hur avfallet ska lagras. Svensk Kärnbränslehantering (SKB) arbetar med förvaring i kopparkapslar. Allvarliga invändningar kring risken för korrosion av kopparn har funnits i flera decennier. Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) lämnade hösten 2012 SKB:s referensgrupp eftersom delar av kopparkorrosionsforskningen inte offentliggjorts. Är det något som passar illa så är det hemlighetsmakeri kring forskning som rör slutförvaret av kärnkraftssopor. Allt måste upp på bordet.

3 Slutsats

Samtidigt som kärnkraften fortfarande i vissa kretsar anses stå för framtiden har Sverige ett elöverskott som kommer att växa ju mer förnyelsebar energi som kommer in i systemet. I Sverige verkar det dock som om delar av regeringen och basindustrin inget lärt. Vattenfall har tydligen sett tecknen i skyn och öppnat upp för en utredning om nya kärnkraftverk. Dessutom har man deklarerat att man kan tänka sig en förlängning av nuvarande reaktors livslängd med upp till 80 år. Det här är ett stickspår som kommer att hämma Vattenfalls satsning på alternativen för kanske år framåt.

I dag är energipolitiken i princip icke-existerande och på inget sätt framtidssyftande. Den tidigare blocköverskridande energiuppgörelsen var den energiuppgörelse som fungerade längst. Nu behöver Sverige återigen en blocköverskridande uppgörelse för att återupprätta energipolitiken. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Kärnkraften har nått vägs ände. Det är dags att avveckla den. Med tanke på de olika verkens ålder, säkerhet och prestanda bör Oskarshamn 1 och Ringhals 1 stå på tur för nedläggning. Under nästa mandatperiod bör två reaktorer läggas ned. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Regeringen bör återkomma med en avvecklingsplan för de resterande reaktorerna. Detta bör riksdagen begära.

Stockholm den 19 september 2013

Kent Persson (V)

Torbjörn Björlund (V)

Siv Holma (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)